

Bij deze 1ste editie van het nieuwe jaar wenst de dienst NME je een NME-rijk 2011!

1. [3de editie marktplaats 'Duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs'](#)
2. [Walk for Water' op wereldwaterdag : oproep aan scholen](#)
3. [Een 'keutelgek Boeboekkamp' voor het jeugdwerk](#)
4. [Vormingspakket 'Klimaat en Energie' voor volwassenenwerk](#)
5. [Fermweb 'Hoeveproducten: lekker\(s\) dichtbij' voor volwassenenwerk](#)
6. ['Buitenspel: natuurbeleving en groene speelruimte voor volwassenenwerk](#)
7. [NME-subsidieprojecten 2010](#)
8. [Nieuwe zoekkaart 'Planten van speelterreinen'](#)
9. [NME-agenda](#)
10. [eNneeMmeE](#)

1. 3de editie marktplaats 'Duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs'

Ook bezig met duurzame ontwikkeling in het hoger onderwijs? Ontdek het geheim achter de beste pppraktijkvoorbeelden (integratie van de drie p's: people, planet, prosperity) op dinsdag **1 maart 2011** van 09.30 tot 17.00 uur in het Boudewijngebouw in **Brussel**. **Ecocampus** en **Sociale Economie op de Campus** bieden er medewerkers uit het hoger onderwijs en organisaties die een aanbod hebben voor het hoger onderwijs voor de 3de keer:

- tal van **praktijkideeën in boeiende en interactieve rondetafels/werksessies**
- de mogelijkheid om **inspiratie op te doen tussen de beursstanden, ervaringen uit te wisselen en te netwerken**
- de gelegenheid om te **leren van de beste voorbeelden**
- en dit helemaal **gratis**

✉ Meer dan voldoende redenen om je **vóór 15 februari 2010 in te schrijven** bij bert.degroote@Ine.vlaanderen.be. Vermeld je naam, functie, organisatie/onderwijsinstelling en of je e-mailadres op de deelnemerslijst mag staan.

✉ Op [de Ecocampuswebsite](#) vind je het volledige programma evenals een korte beschrijving per rondetafel.

✉ Laat al van je horen via [de groep 'Markt duurzame ontwikkeling in hoger onderwijs' op LinkedIn](#).

[top](#)

2. Walk for Water' op wereldwaterdag : oproep aan scholen

In Vlaanderen en Brussel roepen **MOS (Milieuzorg Op School)** en **PROTOS** alle scholen op mee te stappen met de wereldwijde actie 'Walk for Water' op wereldwaterdag. Sluit je school aan en zet er op dinsdag 22 maart 2011 eens stevig de pas in.

Miljoenen mensen stappen elke dag gemiddeld 6 kilometer om water te halen, gewoon voor hun basisvoorzieningen. Miljarden mensen hebben zelfs geen schone [top](#)

toiletplaats. Gebrek aan zuiver water is een vicieuze cirkel van ziekte, beperkte levensverwachting en armoede. Op wereldwaterdag stappen dit jaar duizenden mensen over de hele wereld tegelijk 6 kilometer om aandacht te vragen voor de waterproblematiek.

✘ Schrijf je school, klas of MOS-groep in en laat de wereld weten dat ook jij verandering wilt! **Registreer je wandeling via het blog 'Walk for Water'** (link naar). Vermeld het aantal kilometer en met hoeveel personen jullie stappen. Ook een ludieke actie of een zelfgekozen thema mag je er vermelden. Op het blog vind je ook meer info, tips voor een geslaagde actie en lessuggesties.

Tip: Van al dat wandelen krijg je beslist... dorst! Koppel je wandeling aan de actie 'Kranig Water' van GREEN vzw. Je leest er meer over onder de rubriek eNneeMmEe.

---

3. Een 'keutelgek Boeboekkamp' voor het jeugdwerk

Om **Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO)** ook **in het jeugdwerk te stimuleren**, werkte GREEN vzw in opdracht van de Vlaamse overheid **een kamphema uit voor kinderen van 6 tot 10 jaar**.

- ✘ Op www.lne.be/boeboekkamp vind je alle info voor je kamphema met net dat ietsje meer... Ga op kamp met de Boeboeks en beleef samen met hen het ene na het andere avontuur, zodat het grote Boeboeksfeest kan losbarsten!
- ✘ Vraag je informatieve affiche/folder aan bij katrien.vanpoeck@lne.vlaanderen.be

[top](#)

---

4. Vormingspakket 'Klimaat en Energie' voor volwassenenwerk

Ecolife biedt het volwassenenwerk met het vormingspakket 'Klimaat en Energie' verschillende werkvormen (quiz, foto's...) waarmee ze de **energiekosten** van hun deelnemers op **een ludieke en interactieve wijze** kunnen kraken. Thema's die aan bod komen zijn: opwarming van de aarde en CO2-uitstoot, verwarming en warm water, elektriciteit, mobiliteit en voeding. Het pakket vertaalt gedragstips in financiële besparingen.

De Vlaamse overheid subsidieerde het project en Ecolife werkte er voor samen met de KVLV, de KVG en Okra. Met het project bereikte Ecolife ook andere sociaal-culturele organisaties zoals de Bond Moyson, de KAV en Viva-SVV.

- ✘ De **handleiding bij het vormingspakket** kun je nu downloaden onder het luik 'educatief materiaal' op <http://milieueducatie.lne.be>.
- ✘ Ecolife biedt deze 2,5 uur durende workshop nog steeds aan (tegen betaling). Meer info over deze workshop op <http://www.ecolife.be>

[top](#)

---

5. Fermweb 'Hoeveproducten: lekker(s) dichtbij' voor volwassenenwerk

Wervel vzw ontwikkelt in opdracht van de Vlaamse overheid een **vormingspakket over hoeveproducten voor volwassenenverenigingen**, aansluitend bij www.fermweb.be. Het vormingspakket bevat een achtergrond dossier en een handleiding waarmee vormingswerkers zelf makkelijk aan de slag kunnen. De handleiding licht verschillende werkvormen toe zoals hoevehapjes, boerentoeeren, touwtjesspel, quiz en andere denkspelen... Binnen dezelfde opdracht verzorgt Wervel vzw ook **opleidingsmomenten voor lesgevers**.

- ✘ Wil je met jouw vereniging ook het gebruik van lokale hoeveproducten stimuleren? Contacteer dan zeker Veerle Devaere via veerle@wervel.be.

[top](#)

---

6. 'Buitenspel: natuurbeleving en groene speelruimte voor volwassenenwerk

Het **Centrum voor Informatieve Spelen** (CIS) vzw ontwikkelt in opdracht van de Vlaamse overheid een **educatief spel voor natuurbeleving en groene speelruimte gericht naar volwassenenverenigingen**.

Het spel duurt een 2-tal uur en bestaat uit 3 delen: het verleden, het heden en de toekomst. In het verleden staan herinneringen aan natuurbelevingen uit de eigen jeugd jaren centraal. Ook de waarden die je koppelt aan het buiten spelen worden daaraan gekoppeld. In het heden zoek je naar belemmeringen en hinderpalen die contact met de natuur de dag van vandaag bemoeilijken. In het laatste kijk je naar de toekomst en zoek je naar mogelijkheden voor meer (speel)natuur in de eigen tuin/omgeving.

Het spel zit momenteel in vormgevingsfase en gaat daarna in druk. In een volgend NME-zine brengen we je hierover meer informatie.

✘ Mocht je niet kunnen wachten en nu al aan de slag willen gaan met het thema, **contacteer dan** muriel.geldhof@lne.vlaanderen.be.

[top](#)

---

7. NME-subsidieprojecten 2010

Het In het najaar van 2010 startten 4 nieuwe NME-subsidieprojecten:

- **Mobiele reporters – het bordspel**

Mobiel 21 vzw wil leerkrachten van de 2de en 3de graad lager onderwijs een leermiddel aanreiken om in de klas aan de slag te gaan met **het thema duurzame mobiliteit vanuit de invalshoek milieu**. Scholen blijken nog al vaak te focussen op verkeerseducatie: ze halen de link tussen mobiliteit en milieu wel aan maar diepen die te weinig uit.

Het bordspel zal de aspecten milieu, alternatief vervoer, verkeerveiligheid en (milieu)kosten van mobiliteit uitwerken. De leerlingen kunnen tijdens het spel informatie verzamelen over deze 4 thema's.

✘ **Lees meer onder het luik 'NME-projecten'** op <http://milieueducatie.lne.be>.

- **Vergroening van de professionele kunstensector**

Het Vlaams Theater Instituut (VTi) vzw wil i.s.m. Ecolife vzw het ecologisch denken binnen de kunstensector in Vlaanderen en Brussel versterken, betrokkenen bewust maken van de impact van hun activiteiten op het milieu en hen aanzetten om acties te ondernemen om de eigen milieu-impact te verkleinen en erover te communiceren. Het speelt in op de wens van de sector om hun producties en werking op een meer ecologische wijze vorm te geven.

✘ **Lees meer onder het luik 'NME-projecten'** op <http://milieueducatie.lne.be>.

- **Duurzaam winkelen: sensibiliseren over labels voor duurzame consumptie in de supermarkt**

Netwerk Bewust Verbruiken (NBV) vzw wil i.s.m. Vredeseilanden vzw, BioForum Vlaanderen vzw en Arbeid en Milieu vzw **de consumptie van producten uit duurzame productie of handel in grootwarenhuizen aanmoedigen**. Het project 'Duurzaam winkelen' zal inzetten op communicatie en sensibilisatie 'in de winkels' over labels en gelabelde producten en daarvoor samenwerken met 2 winkelketens.

Consumentengedrag is immers een kritische succesfactor voor een duurzame economie en een groot deel van de consumenten beslist over de precieze aankopen op de plaats van aankopen.

✘ **Lees meer onder het luik 'NME-projecten'** op <http://milieueducatie.lne.be>.

- **Op/Langs/Over. Ontmoeting van natuur en cultuur langs trage wegen**

Trage Wegen vzw organiseert i.s.m. Maskesmachine (Glasbak vzw) en Verbeke Foundation

een kunstenmanifestatie (gedurende 2 maanden) langs, op en rond trage wegen. Het project wil door de integratie van natuur en cultuur enerzijds **het algemene**

[top](#)

draagvlak voor (de ontwikkeling, natuur- en andere waarden van) trage wegen vergroten. Anderzijds streeft het project door artistieke interventies naar een hernieuwde beleving en beeldvorming rond trage wegen.

➤ **Lees meer onder het luik 'NME-projecten'** op <http://milieueducatie.lne.be>.

---

8. Nieuwe zoekkaart 'Planten van speelterreinen'

Speelenterreinen en sportvelden zijn er niet alleen voor sport en spel. Je kan ze ook bestuderen. Deze kaart bevat **ideeën voor wetenschappelijke projecten met planten.**

De tekeningen in kleur tonen een kleine selectie van planten die vaak voorkomen op speelenterreinen.

De tekst gidst je stap voor stap door een volledig onderzoek: het opstellen van een plan, het veldonderzoek, nadenken over de resultaten...

➤ Deze **geplastificeerde zoekkaart in vierkleurendruk** kun je voor 1,50 euro bestellen via het bestelformulier op <http://milieueducatie.lne.be>.

[top](#)

---

9. NME-agenda

Op zoek naar NME-aanbod in Vlaanderen? Je vindt het op <http://nme.milieuintfo.be>! Met deze databank wil de Vlaamse overheid vraag en aanbod op het vlak van natuur- en milieueducatie op elkaar afstemmen.

Via de **NME-agenda** krijg je een weergave van alle korte tijdelijke activiteiten uit deze databank in een overzichtelijke maandkalender:

- [februari](#)
- [maart](#)
- [april](#)

Staan jouw organisatie en NME-aanbod nog niet in deze databank? Gebruik dan de [beheersmodule](#) en voeg zelf je aanbod toe.

Raadpleeg ook het online overzicht van [uitleenbare doe-koffers](#) en [tentoonstellingen](#).

Benieuwd naar het nieuwe voorjaarsaanbod van onze NME-centra?

In een enkele muisklik krijg je een overzichtslijst van hun aanbod in de NME-inventaris.

- [NMEC De Helix](#)
- [NEC De Vroente](#)
- [VBNC De Nachtegaal](#)

[top](#)

---

10. eNneeMmeE

Vergeet de **7de Dikke-truiendag op woensdag 16 februari 2011** niet en ga samen met **MOS** (Milieuzorg Op School) en **Ecocampus** (Milieuzorg in het hoger onderwijs) de strijd aan tegen de uitstoot van broeikasgassen en de opwarming van het klimaat!

➤ www.dikke-truiendag.lne.be

- De dienst NME plant een **nieuwe cursus 'Professionele NME'**. Deze 3-daagse cursus zal plaatsvinden in de **2de helft van november 2011**. Een eventuele **volgende Vlaamse NME-dag** verschuift naar **februari/maart 2012**. We houden jullie op de hoogte...

- Overzicht van de geplande Lerende netwerken:

- 18 februari 2011 : Thematisch lerend netwerk 'Oriëntatie van Sociaal werk op

[top](#)

duurzame ontwikkeling'

• 1 juni 2011: Thematisch lerend netwerk 'Integratie van duurzame ontwikkeling in de Lerarenopleiding'

➤ <http://lerendenetwerken.lne.be>

- Water is een basisvereiste voor alle leven. In 1992 riepen de Verenigde Naties **22 maart** uit tot **jaarlijkse wereldwaterdag**.

➤ <http://www.worldwaterday.org/>

- Van 19 tot 22 maart 2011 vinden er **wereldwijd 'Walks for Water'** plaats. Duizenden mensen over de hele wereld vragen zo aandacht voor de waterproblematiek.

'Walks for Water' is een initiatief van 'End Water Poverty' – een wereldcoalitie van meer dan 175 organisaties die ijveren voor het stoppen van de water- en sanitaire wereldcrisis -, het 'Freshwater Action Network (FAN)' – een groot netwerk van burgerlijk sociale organisaties die het water- en sanitaire beleid en de praktijk willen beïnvloeden -, 'The Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC)' – een wereldwijde multi-belangen partnerschap organisatie die ijvert voor het verbeteren van de levensomstandigheden van armen – en 'Water, Sanitation and Hygiene (WASH) United' – een coalitie van burgerlijk sociale organisaties, agentschappen van de Verenigde Naties, overheden en sportsterren die ijveren voor veilig drinkwater, sanitair en hygiëne voor iedereen overal.

➤ <http://www.worldwalksforwater.org/eng>

- **In Vlaanderen en Brussel roepen MOS (Milieuzorg Op School) en PROTOS alle scholen op mee te stappen op dinsdag 22 maart 2011.**

➤ <http://walkforwater-mos.blogspot.com>

- Van al dat stappen krijg je beslist... dorst! Op wereldwaterdag dagen **GREEN vzw en de Vlaamse Drinkwaterbedrijven** ook meer dan 350 scholen in België uit om enkel kraantjeswater te drinken. Vul je beker, drinkbus of karaf met kraantjeswater en vermijd zo heel wat drankverpakkingsafval. **'Kranig Water'** is de 4de actiedag in de campagne 'Jongeren keren het klimaat' van GREEN vzw.

➤ Schrijf je school gratis in op www.jongerenkerenklimaat.be en ontvang posters en een educatief dossier om de actie te ondersteunen en zichtbaar te maken.

Doe mee aan de wedstrijd **'Kranigste School'** en maak kans op een bezoek aan een waterpark (inclusief vervoer) of een vorming rond water.

➤ www.greenbelgium.org

- Ook **ARGUS en het Instituut voor Milieu & Duurzame Ontwikkeling van de Universiteit Antwerpen** zetten de waterproblematiek in de kijker. Zij organiseren een **Engelstalige lezingenreeks** met als titel 'Climate **change and water availability: causes, prospects and responses**'. Op 4 avonden in de periode februari-mei 2011 verschaffen 9 gerenommeerde deskundigen in de hydrologie en klimaatwetenschappen uit binnen- en buitenland de nieuwste inzichten in de belangrijkste problemen en uitdagingen voor het waterbeheer van morgen.

➤ Surf naar www.argusmilieu.be voor het volledige programma, praktische info en inschrijvingen.

- In heel de wereld, en dus ook in België, verdwijnen planten- en diersoorten in ijltempo, vaak door toedoen van de mens. Is de situatie echt zo dramatisch? Of kunnen we er met z'n allen nog iets aan doen? **Evolutiebioloog Dirk Draulans** maakt in **een boeiende documentaire** een stand van zaken op van **hoe het in ons land is gesteld met de biodiversiteit**. Hij praat met academici, overheidsinstanties, organisaties en natuurliefhebbers en trekt ook zelf de natuur in om uit te vissen hoe ernstig de situatie is en wat eraan gedaan kan worden. De dvd toont interessante initiatieven die de verdwijning van de biodiversiteit tegengaan. Maar er is ook aandacht voor soorten die het goed doen, zowel op wereldschaal als in eigen land.

➤ **Scholen en verenigingen** kunnen een **gratis exemplaar van deze dvd** aanvragen voor educatieve doeleinden (niet kopiëren, verspreiden of vertonen tegen inkomgeld) onder het luik 'Educatief materiaal' op

<http://milieueducatie.lne.be>. Je kan er ook een introfilmpje bekijken.

➤ **Nog vragen?** Mail dan naar info@lne.be

- **Pasar** verlengt **het project 'Buur Natuur' tot eind 2011** én breidt het uit met een **biodiversiteitscampagne**. Deze campagne omvat een infocampagne over biodiversiteit in het ledentijdschrift, een actiedag 'Wandel mee voor meer bos!' op zondag 6 november 2011, de opmaak van een modelmemorandum voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 alsook enkele acties voor meer biodiversiteit rond het huis.

Het project 'Buur Natuur' loopt al 3 jaar. Via diverse belevingsactiviteiten en acties werkte Pasar intensief aan een ruime sensibilisatie over het belang van natuur en natuurbehoud. De publicatie 'Ontdek je plekje' was één van de grotere acties binnen het project.

✉ <http://www.pasar.be>

- **Europa** - geografisch en politiek - biedt verenigingen **mogelijkheden maar ook hardnekkige struikelblokken**: gigantische informatiestromen vanuit Europese instanties, samenwerking met verenigingen in andere Europese lidstaten, Europese subsidies, Europese actiethema's...

Wissel hierover mee van gedachten op **vrijdag 11 februari** in het Europees Parlement in Brussel op de **Forumdag van de Verenigde Verenigingen**.

✉ <http://www.deverenigdeverenigingen.be>

- De gemeente Koksijde en de provincie West-Vlaanderen organiseren **zaterdag 9 april 2011** van 09.30 u. tot 16.30 u. een gratis **Zeedag voor socio-culturele verenigingen**. Bestuursleden, mensen die verantwoordelijk zijn voor activiteitenprogramma's binnen socio-culturele verenigingen, koepelorganisaties... Kortom: alle organisaties en verenigingen die activiteiten aan zee willen organiseren zijn welkom op deze infodag.

✉ www.weekvandezee.be

- Omdat de gezondheid van kinderen kwetsbaarder is dan die van volwassenen gaat de Gezinsbond met haar nieuwe publicatie **'Focus op kindnorm. Uitdagingen voor een betere levenskwaliteit'** op zoek naar de invulling van een kindnorm op 4 terreinen:

- **milieu en gezondheid** van kinderen, met speciale aandacht voor chemicaliën, luchtkwaliteit en pesticiden;
- **voeding**, vooral producten specifiek bedoeld voor kinderen;
- **verkeer**, meer veiligheid en bescherming voor de jonge voetgangers en fietsers;
- **ruimte**, kindgericht maken van de bestaande woongebieden in gemeenten en stadskernen.

✉ De publicatie bestellen (7 euro voor leden en 10 euro voor niet-leden - excl. verzendingskosten) kan bij de Studiedienst van de Gezinsbond via studiedienst@gezinsbond.be.

- **De Benelux ondersteunt de ambitie '20/20/20' van de Europese Unie** om op Europese schaal en tegen 2020 de uitstoot van broeikasgassen met 20% te verminderen, de energie-efficiëntie met 20% te verhogen en 20% van de energie op duurzame wijze op te wekken. Het **bevorderen van het gebruik van een deel van door bossen geproduceerde biomassa voor de opwekking van energie** is dan ook als een van de acties opgenomen in het Europese actieplan voor de bossen.

Deze natuurlijke hulpbron mag dan wel hernieuwbaar zijn, onuitputtelijk is ze zeker niet! Elk verkeerd en ondoordacht gebruik ervan zou de bossen en de biodiversiteit niet ten goede komen.

Voor wie zich wil inzetten voor **duurzame ontwikkeling op het gebied van houtenergie** is er op de benelux-website [een brochure](#) (PDF-document) beschikbaar.

[schrijf je uit](#) | [archief](#) | [printversie.pdf](#)

Reactie op dit NME-zine? Laat iets weten aan vanessa.depelelijn@lne.vlaanderen.be
Ken je nog andere geïnteresseerden? Stuur hen dit NME-zine. Het volgende NME-zine verschijnt **eind maart 2011**.

Het NME-zine is een tweemaandelijks elektronische nieuwsbrief van de Afdeling Milieu-integratie en -subsiëringen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Deze nieuwsbrief informeert over evoluties in de natuur- en milieueducatieve sector, stimuleert netwerkvorming binnen deze sector en maakt het brede publiek warm voor actuele milieuproblemen door middel van vernieuwende educatieve acties, pakketten en publicaties. Dit e-zine bereikt ruim 2600 abonnees uit het onderwijs, de NME-centra, de natuur- en milieuverenigingen, de administraties, de provincies, de gemeenten, de landbouweducatie, het jeugdwerk en het sociaal-culturele volwassenenwerk.

Wil je ook op de hoogte blijven over initiatieven van het Departement LNE op het vlak van milieu-, natuur- en energiebeleid? [Abonneer je dan op het LNE-zine](#).

Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, afdeling Milieu-integratie en -subsiëringen, Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000